

Copyright © 2021 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı
<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>
 Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2021 • 9(24) • 25-43

ISSN 2147-8473
 Başvuru | 05 Aralık 2020
 Kabul | 05 Ağustos 2021

Yabancı Sözlerin Türkçe Karşılıklarına Yönelik Bir İnceleme: Sınıf Öğretmeni Adayları Türkçe Karşılıklar Hakkında Ne Düşünüyor?*

*Burak Delican***

Öz

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma sürecinde nitel ve nicel verilerin birlikte işe koşulduğu karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören 142 sınıf öğretmeni adayları yer almaktadır. Araştırma sürecinde sınıf öğretmeni adayları, yabancı dillerin Türkçeyi nasıl etkilediğine, Türk Dil Kurumu tarafından yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimelerin uygunluğuna ve önerilen kelimeleri kullanıp kullanmayacaklarına dair görüşlerini ifade etmişlerdir. Veri toplama aracı olarak anket formu ve Kelime Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adayları dile yerleşen yabancı sözlerin Türkçeyi olumsuz etkilediğini belirtmekte; yabancı sözlere Türkçe karşılık üretmenin ve yabancı sözler yerine Türkçe karşılıkları kullanmanın oldukça önemli olduğunu düşünmektedirler. Buna ek olarak sınıf öğretmeni adaylarının Türkçeyi korumaya yönelik tutumlarının da oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dil Kurumunun yabancı sözlere karşılık olarak önerdiği kelimeleri yeterince takip etmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Yabancı Söz, Sınıf Öğretmeni Adayı, Türkçe Karşılık

* Bu araştırmanın bir kısmı, 12 - 13 Aralık 2019 tarihlerinde Yıldız Teknik Üniversitesinde (İstanbul) gerçekleştirilen VI. Uluslararası Yıldız Sosyal Bilimler Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, burakdelican@gmail.com ORCID: 0000-0003-3187-0001

Abstract

This study aims to portray preservice elementary school teachers' opinions on the Turkish equivalents of foreign words. To this end, we employed a mixed research method in which qualitative and quantitative data are presented side by side. A total of 142 preservice elementary school teacher studying at Sivas Cumhuriyet University composed the study group. During research, the participants expressed their opinions on how foreign languages influence Turkish, the suitability of Turkish equivalences proposed by the Turkish Language Society for foreign words, and whether they intend to use these words in the future. Data were collected through a survey form and Word Check List. The results reveal that the participant preservice elementary school teachers believe that the words that have entered Turkish have had a negative effect on the language and that it is of great importance to coin and use Turkish equivalents instead. The participant preservice elementary school teachers were of the opinion that the Turkish language should be preserved. That said, we also determined the participant preservice teachers do not make sufficient use of the proposed equivalents.

Keywords: Turkish, Foreign Words, Pre-Service Elementary Teachers, Turkish Equivalent

Giriş

Bilgi ve iletişim çağında ortaya çıkan kültürel, bilimsel vb. gelişmeler tüm varlıkları etkilediği gibi dili de etkilemektedir. Bu etkileşim sürecinde pek çok dil, farklı oranlarda, yabancı dillerle kelime alışverişinde bulunmaktadır. Hızla üretilen teknoloji ve bilgi, farklı diller kullanan toplumlarla kurulan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel bağlar, yabancı dilde yazılan eserlerden yapılan çeviriler ve yabancı dillere duyulan özenti bir dile yabancı kelimelerin girmesinin başlıca nedenleri olarak görülmektedir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2013).

Diller arasında var olan etkileşimin kaçınılmaz olduğu bilinmekte ve tarihsel süreç içinde dillerin birbirlerinden etkilendikleri görülmektedir. Türkçenin yabancı dillerle olan etkileşimi üzerine yapılan araştırmalarda da Türkçeye geçmişten günümüze dek hem batı dillerinden hem de doğu dillerinden pek çok kelimenin geçtiği vurgulanmaktadır (Dağlı, 2019; Zengin, 2017). Ancak her toplum, kendi ana dilinin kimliğini koruyabilmek, onun işleyiş ve ilerlemesinin önünü açabilmek için yabancı dillerden giren sözleri denetim altında tutmak ve olabildiğince o sözlere kendi dilinde karşılıklar bulmak zorundadır. Bu yapılamadığı zaman, o dile yalnız yabancı sözler girmekle kalmaz, Türkçe bir söze yabancı bir ön ek getiren anti-batı örneğinde görüldüğü gibi, yabancı kurallar da girerek, dilin sistem yapısını bozar ve onu yozlaşmaya doğru sürükleyebilir (Korkmaz, 2002). Özkan

ve Musa (2004) tarafından yapılan araştırmada da hem batılı hem de doğulu dillerin bugünkü Türk Lehçelerinin söz dizimini ve genel yapısını etkilediği belirtilmektedir. Bu durum yabancı kavramları karşılayabilecek yeni kelimeler üretme gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. TDK de Türkçenin söz dizimi özelliklerini ve genel yapısını korumak için bölge ağzlarında, tarihsel metinlerde ve çağdaş Türk lehçelerinde var olan söz varlığını göz önüne alarak, dile girme eğiliminde olan yabancı sözlere için Türkçe karşılıklar önermektedir. Yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimelerin toplum tarafından benimsenmesi ve hayatın her alanında yer bulması ise yapılan çalışmaların temel amacı olarak görülmektedir. Bu doğrultuda pek çok araştırmacının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarına ve Türkçe bilincine yönelik çalışmalar yürüttüğü de gözlemlenmektedir (Göçer, 2013; Kolaç, 2008; Şahin, Gürlek ve Kana 2013; Şenyuva, Ertüzün, Turhan ve Demir, 2017). Bu araştırmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının yabancı sözlere Türkçeye olan etkilerine yönelik görüşlerine, yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını bilme düzeylerine ve yabancı söz kullanma düzeylerine ilişkin çeşitli sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu sonuçlar yabancı sözlere Türkçe karşılıklarının öğrenilmesinde ve Türkçe bilincinin gelişmesinde öğretmenlerin önemli bir konuma olduğuna da işaret etmektedir.

Çocuklar eğitim süreçleri boyunca öğretmenlerle pek çok alanda etkileşim halinde bulunmakta ve öğretmenlerini sıklıkla rol model olarak değerlendirmektedirler. Bu nedenle öğretmenlerin bu etkileşim sürecinde kullandığı kelimeler çocukların kelime hazinelerinin oluşumunda belirleyici olabilir. Çocukların dil gelişim süreci dikkate alındığında da özellikle ilkökula başlamakla çocukların kelime hazinesinin önemli ölçüde artış gösterdiği söylenebilir (Keklik, 2011; Selin ve Baş, 2015; Temizyürek, 2003; Yılmaz, 2010). Bu süreçte, aile ve dil etkileşim çevresinin yanı sıra sınıf öğretmeni de çocuğun kelime hazinesinin gelişiminde kritik bir konuma gelmiş bulunmaktadır.

Türkçe Dersi (1-8) Öğretim Programında çocukların kelime hazinelerinin desteklenmesine yönelik pek çok kazanım yer aldığı ve Türkçeye yönelik olumlu tutum geliştirmenin programın temel amaçları arasında yer aldığı söylenebilir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019). Sınıf öğretmenleri ilk okuma yazma öğretimi sürecinde ve Türkçe eğitiminde öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmek için farklı yöntem, teknik ve stratejiler kullanmaktadır. Bununla beraber öğrenciler Türkçe dersleri başta olmak üzere tüm derslerde yeni kelimeler öğrenmektedir (Başoğlu, Kaplan ve Okur, 2014; İpek, 2006; Ertem ve Akyüz Aru, 2014; Karadağ ve Kurudayıoğlu, 2005; Özalp, 2011; Yağcı, Katrancı, Erdoğan ve Uygun, 2014; Yazanoğlu, 2015). Bu süreçte işe koşulan dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma etkinlikleri ile elde edilen kelimeler öğrencinin kelime dağarcığına katkı sağlanmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren, çocukların kavramları Türkçe olarak kelime dağarcıklarına dâhil etmesi ise Türk Dil Kurumunun yabancı sözlere karşılık

olarak önerdiği kelimelerin toplum hayatında işlevsel olarak kullanılabilmesi için önemli bir gelişme olarak görülebilir. Bu süreçte de sınıf öğretmenlerinin önemli bir rolü bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin TDK tarafından yabancı sözlere karşılık olarak önerilen kelimeleri derslerinde ve özellikle ilk okuma yazma ve Türkçe öğretimi sürecinde kullanması, bu kelimelerin çocukların kelime dağarcıklarında yer etmesi açısından önemli bir durumdur. Ayrıca, öğretmen adaylarının yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarını bilmelerinin yanı sıra bu kelimeleri kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin tutumları da önemlidir. Bu noktada sınıf öğretmenlerinin gösterecekleri duyarlılık ve farkındalık ise yabancı sözlere karşılık olarak önerilen Türkçe kelimelerin toplum hayatında işlevsel olarak kullanılabilmesi için üzerinde dikkatle durulması gereken bir konudur. Durum bu açıdan ele alındığında yapılan çalışmanın temel amacı, sınıf öğretmeni adaylarının dile girme eğilimi olan yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dil Kurumu tarafından yabancı sözlere karşılık olarak önerilen kelimelerin uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dil Kurumu tarafından yabancı sözlere karşılık olarak önerilen kelimeleri kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma sürecinde nitel ve nicel verilerin birlikte işe koşulduğu karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma araştırma yönteminin amaçları arasında biri baskın olmak üzere nitel veya nicel verilerin birbirlerini tamamlayıcı olarak kullanılması da yer almaktadır. Creswell (2014) nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı araştırma desenlerini sınıflandırmıştır. Bu araştırmada Eş Zamanlı İç İç Geçmiş Desen kullanılmıştır. Eş Zamanlı İç İç Geçmiş Desende baskın olan nicel ya da nitel veri olmakla birlikte diğer veriler veri analizi bölümünde birleştirilmektedir (Creswell, 2014). Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin görüşleri yazılı görüşme tekniği ile nitel bir bakış açısıyla belirlenmiştir. Yabancı sözlerin Türkçeye etkilerine, yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarının uygunluğuna ve Türkçe karşılıkların kullanıp

kullanılmayacağına ilişkin görüşler ise nicel araştırmanın yapısına uygun olarak betimsel bir bakış açısıyla ortaya konmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları yer almaktadır. Çocukların kelime hazinelerinde ve Türkçeyi korumaya yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde önemli rolü olduğu düşünülen sınıf öğretmeni adayları araştırma sürecinde görüşlerinden faydalanılan katılımcılar olmuşlardır. Araştırma sürecinde 142 sınıf öğretmeni adayı, yabancı dillerin Türkçeyi nasıl etkilediğine, TDK tarafından yabancı sözlerin Türkçe karşılığı olarak önerilen kelimelerin uygunluğuna ve önerilen kelimeleri kullanıp kullanmayacaklarına dair görüşlerini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından dağılımı Tablo 1’de ifade edilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Açısından Dağılımları

Sınıf Düzeyi/ Cinsiyet	Kadın	Erkek	Toplam
1	28	12	1
2	22	10	32
3	25	11	36
4	23	9	31
Toplam	100	42	142

Araştırma sürecinde 158 sınıf öğretmeni adayı gönüllü olarak görüşlerini belirtmek istemiştir. Yapılan ön inceleme sonucunda 16 formda hatalı ve eksik bilgiler olduğu tespit edilmiş ve bunlar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 142 sınıf öğretmeni adayının görüşlerinin değerlendirmeye alınabileceği belirlenmiştir.

Tablo 1’de ifade edildiği üzere, çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının %28’i birinci sınıf, %22’si ikinci sınıf, %25’i üçüncü sınıf ve %21’i dördüncü sınıf öğrencisidir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının %70’i kadın, %30’u erkektir. Araştırmanın çalışma grubunda sınıf düzeyi açısından katılımcı sayısının birbirine yakın olduğu görülürken cinsiyet açısından erkek katılımcıların daha az olduğu ifade edilebilir. Sınıf öğretmenliği lisans programlarının cinsiyet açısından dağılımı

incelendiğinde bu farklılığın beklenen bir durum olduğu ifade edilebilir (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2017).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki tür veri toplama aracı kullanılmıştır. İlk araç, sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye olan etkilerini ifade edebilecekleri anket formudur. Anket formunun ilk kısmında demografik bilgilerle birlikte yabancı sözlerin Türkçeye etkilerine ilişkin ifadeleri içeren 5'li Likert tipinde hazırlanmış 10 madde yer almaktadır. Anket formunun ikinci kısmı ise yarı yapılandırılmış yazılı bir görüşme formudur. Bu formda öğretmen adaylarına Türkçede yabancı kelimelerin bulunmasının nedenlerinin neler olabileceği sorulmuştur.

Araştırmanın ikinci veri toplama aracı ise yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarına ilişkin görüşlerin ifade edileceği Kelime Kontrol Listesidir. Kelime Kontrol Listesi iki aşamada şekillendirilmiştir. İlk aşama TDK tarafından kullanılması önerilen kelimenin yabancı sözün karşılığı olarak uygun olup olmadığına, ikinci aşama yabancı söze önerilen Türkçe karşılığın kullanıp kullanmayacağına ilişkindir. Öğretmen adaylarına sunulan Kelime Kontrol Listesinin oluşturulmasında aşağıdaki aşamalar takip edilmiştir:

İlk olarak TDK tarafından yabancı sözlerin Türkçe karşılığı olarak önerilen kelimelerin listesi oluşturulmuştur. Bu aşamada TDK'nin genel ağ sayfasında kullanıcılara açılan Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklar uygulamasından kelimeler alfabetik olarak alınmış ve listelenmiştir. Liste belirlendikten sonra kelime listesinde bilim dalları ile ilgili kelimeler özel çalışma alanlarına yönelik olması nedeniyle çıkarılmıştır. Araştırma özellikle ilkökul ve ortaokul düzeyinde görev yapacak öğretmen adayları üzerine yoğunlaştığından ilkökul ve ortaokul ders kitaplarında kullanılan yabancı kelimelerin belirlenmesine karar verilmiştir. Bu amaçla bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Aslan (2006) tarafından Türkçe Ders Kitaplarında Türkçe Olmayan Sözcüklerin Kullanımı Üzerine Bir İnceleme, Turgut Şahin (2008) tarafından Türk Dilindeki Yabancı Kelimeler, Kurudayıoğlu (2005) tarafından İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma ve Karadağ (2005) tarafından yapılan İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma başlıklı çalışmalar doğrudan ilkökul ve ortaokulda kullanılan kelimelerle ilgili çalışmalardır. İfade edilen çalışmalarda yer alan kelime listeleri incelenerek ilkökul ve ortaokulda yoğun kullanılan kelimeler tespit edilmiştir. Buna ek olarak tespit edilen kelimelere Şensoy (2006) tarafından yapılan Medya ve İletişim Yoluyla Türkçeye Girmiş Yabancı Sözcükler başlıklı çalışmada yer alan kelimelerden eklemeler yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda Kelime Belirleme Listesi oluşturulmuştur. TDK'nin yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelime listesi ile oluşturulan Kelime Belirleme Listesi karşılaştırılmıştır. Her ikisinde bulunan ve medya ve iletişim

aracılığıyla Türkçeye yerleşen yabancı kelimeler öğretmen adaylarına sunulan Kelime Kontrol Listesini oluşturmuştur. Oluşturulan 420 kelimelik liste Sınıf Eğitimi ve Türkçe Eğitimi alanında uzman olan 3 araştırmacıya uygun/çıkarılmalı olarak görüşlerini belirtebilecekleri şekilde sunulmuştur. Uzman görüşleri sonucunda 358 kelimededen oluşan listenin öğretmen adaylarına sunulmasına karar verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda, sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçeye etkilerine ilişkin görüşlerini belirlemek için oluşturulan anket formu, yabancı sözlere Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin görüşlerini ifade edebilecekleri yazılı görüşme formu ve yabancı sözlere karşılık olarak önerilen kelimelerin uygunluğuna ilişkin görüşlerini belirtilebilecekleri Kelime Kontrol Listesi ile veri toplanmıştır. Kelime Kontrol Listesinde yabancı sözlere ve Türk Dil Kurumu tarafından önerilen karşılıklar yer almaktadır. Toplam 358 kelimededen oluşan listede yabancı sözün Türkçe karşılığına dair görüş belirtilecek alanlar bulunmaktadır. Veri toplama süreci Kelime Kontrol Listesinde yer alan kelime sayısının fazla olması nedeniyle birer ay arayla, yaklaşık 30 dakikalık 3 ayrı oturumda gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçeye etkilerine ilişkin görüşlerinin ifade edebilecekleri anket formu ve Kelime Kontrol Listesinde yer alan ilk 100 kelime sunulmuştur. İkinci ve üçüncü oturumlarda ise Kelime Kontrol Listesinde yer alan diğer kelimeler sunulmuştur. Buradaki amaç Kelime Kontrol Listesinin (358 kelime) uzunluğundan dolayı verilen cevaplarda gerçeklikten ayrılma olabileceğinin düşünülmesidir. Bu sebeple sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarının uygunluğuna ve Türkçe karşılıkları kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin görüşleri toplam üç oturumda tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin görüşleri yazılı görüşme tekniği ile nitel bir bakış açısıyla incelenmiştir. Bu süreçte sınıf öğretmeni adaylarından toplanan nitel veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yabancı sözlere Türkçeye etkilerine ilişkin görüşlerinde Office Word ve Excel programları aracılığıyla belirlenen kodlar kategoriler altında tasniflenmiştir. Ulaşılan bulgular grafik ve tablo olarak sunulmuştur. Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçeye etkilerine, yabancı sözlere Türkçe karşılıklarının uygunluğuna ve Türkçe karşılıkları kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin görüşleri ise betimsel bir bakış açısıyla ortaya konmuştur. Bu süreçte ulaşılan veriler Office Excel programı aracılığıyla kelimelerin uygunluğuna ve kullanıp kullanmayacaklarına yönelik sıklık, yüzde ve ortalama değerleri hesaplanarak tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmanın veri analizi sürecinde ulaşılan bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Türkçenin Yabancı Dillerle Olan Etkileşimine Yönelik Görüşleri

Araştırmanın ilk alt problemi doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının Türkçenin yabancı dillerle olan etkileşimine yönelik görüşlerine ilişkin yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Türkçenin Yabancı Dillerle Olan Etkileşimine Yönelik Görüşleri

No	Madde	N=142			
		\bar{X}	SS	Aralık	Ortalama Düzey
1	Türkçenin yabancı dillerden olumlu etkilendiğini düşünürüm.	2.02	1.07	1.81 - 2.60	Katılmıyorum
2	Türkçeye giren yabancı kelimelerin dili olumsuz etkilediğini düşünürüm.	3.38	0.75	1.00 - 1.80	Katılıyorum
3	TDK tarafından yabancı sözlere yönelik sunulan karşılıkları takip ederim.	2.34	0.86	1.81 - 2.60	Katılmıyorum
4	Yabancı sözlere karşılık üretmek yerine olduğu gibi kullanmak daha doğrudur.	1.90	1.18	1.81 - 2.60	Katılmıyorum
5	Yabancı sözlere Türkçe karşılık üretmenin önemli olduğunu düşünürüm.	4.15	1.17	3.41 - 4.20	Katılıyorum
6	Türkçeyi korumak benim için önemlidir.	4.61	0.62	4.21 - 5.00	Kesinlikle Katılıyorum
7	Türkçeye yabancı kelimelerin girmesi olağan bir süreçtir.	3.35	1.03	2.61 - 3.40	Kısmen Katılıyorum
8	TDK'nin yabancı sözlere karşılık önerilerini oldukça başarılı bulurum.	3.22	0.97	2.61 - 3.40	Katılıyorum
9	Yabancı bir kelimenin Türkçe karşılığını kullanmak tercihimdir.	3.47	1.09	3.41 - 4.20	Katılıyorum
10	Türkçenin şu anki durumundan memnun olduğumu söyleyebilirim.	3.18	1.02	2.61 - 3.40	Kısmen Katılıyorum

1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kısmen Katılıyorum, 4= Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum

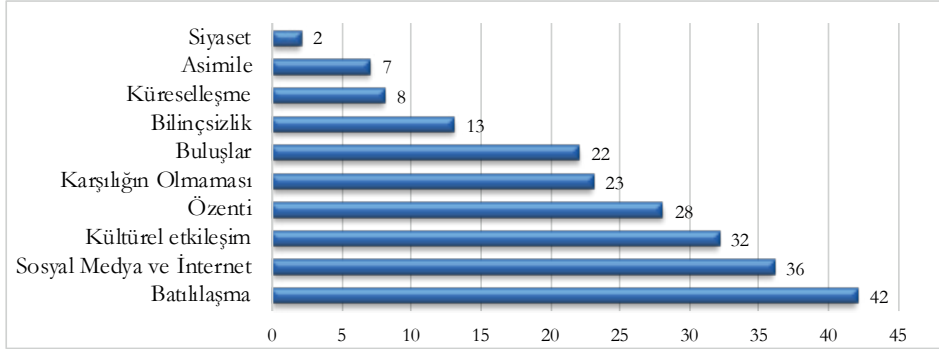
Tablo 2'de ifade edilen verilere göre sınıf öğretmeni adaylarının Türkçenin yabancı dillerden nasıl etkilendiğine ilişkin görüşlerinin ortalama değeri 2.02'dir. Bu bulgu sınıf öğretmeni adaylarının Türkçenin yabancı dillerden olumsuz etkilendiğini düşündükleri

şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda sınıf öğretmeni adayları dile yerleşen yabancı kelimelerin Türkçeyi oldukça olumsuz etkilediğini ifade etmektedirler ($\bar{x}=3.38$). Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını genel olarak yeterince takip etmedikleri ifade edilebilir ($\bar{x}=2.34$). Diğer taraftan, sınıf öğretmeni adayları yabancı sözlere Türkçe karşılık üretmenin ve bu karşılıkları kullanmanın oldukça önemli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu açıdan sınıf öğretmeni adaylarının Türkçeyi korumaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğu ifade edilebilir ($\bar{x}=4.61$). Bu bulgu sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dil Kurumunun yabancı sözlere Türkçe karşılık önerilerini kısmen yeterli gördükleri ve yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını tercih etmede olumlu bir tutum geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Buna ek olarak sınıf öğretmeni adayları Türkçenin şu anki durumundan kısmen memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yabancı Sözlere Türkçeye Geçiş Nedenlerine Yönelik Görüşleri

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçeye geçiş nedenlerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yabancı Sözlere Türkçeye Geçiş Nedenlerine Yönelik Görüşleri

Şekil 1'de ifade edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının yabancı sözlere Türkçeye geçiş nedenlerini, çoktan aza doğru olmak üzere, batılılaşma, sosyal medya ve internet, kültürel etkileşim, özenti, karşılığın olmaması, buluşlar, bilinçsizlik, küreselleşme, asimile ve siyaset kavramları ile açıkladığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçeye yabancı sözlere geçiş nedenlerini yoğun olarak batılılaşma, sosyal medya ve internet, kültürel etkileşim ve özenti kavramları ile açıkladığı ifade edilebilir.

3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kelime Listesinde Yer Alan Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklarını Uygun Bulma Düzeyleri

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda, sınıf öğretmeni adaylarının kelime listesinde yer alan yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını uygun bulma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kelime Listesinde Yer Alan Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklarını Uygun Bulma Düzeyleri

Düzyer	Katılımcı Sayısı	Kelime Sayısı	Yüzde	Aralık
Düşük	142	34	9.49	1.81 – 2.60
Orta	142	88	24.58	2.61 – 3.40
Yüksek	142	120	33.51	3.41 – 4.20
Çok Yüksek	142	116	32.40	4.21 – 5.00
Toplam	142	358	100	

Tablo 3'te ifade edilen bulgular incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının Kelime Kontrol Listesinde yer alan Türkçe karşılıkların 34'ünü (%9.5) düşük düzeyde, 88'ini (%25) orta düzeyde, 120'sini (33.6) yüksek düzeyde ve 116'sını (%32.4) çok yüksek düzeyde uygun bulmaktadırlar. Bu bulgu Türk Dil Kurumu tarafından sunulan Türkçe karşılıkların sınıf öğretmeni adayları açısından genel olarak uygun bulunduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimeler arasında çok yüksek düzeyde uygun buldukları kelimeler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Yabancı Sözlere Karşılıklar Listesinde Yer Alan Kelimelerden Karşılığını Çok Yüksek Düzeyde Uygun Buldukları Kelimeler

No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyer n=142	No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyer n=142
1	Puzzle	Yapboz	4.77	59	Nötr	Etkisiz	4.44
2	Eşarp	Baş Örtüsü	4.75	60	Otoban	Otoyol	4.44
3	Aktivite	Etkinlik	4.74	61	Sansasyonel	Çarpıcı	4.44
4	Doküman	Belge	4.72	62	Fonksiyonel	İşlevsel	4.44
5	Partner	Eş/Ortak	4.71	63	Plaj	Kumsal	4.44
6	Legal	Yasal	4.71	64	Fragman	Tanıtım Filmi	4.42
7	Referandum	Halk Oylaması	4.69	65	Sembol	Simge	4.42
8	Star	Yıldız	4.69	66	Alternatif	Seçenek	4.42
8	Star	Yıldız	4.69	66	Alternatif	Seçenek	4.42
9	Negatif	Olumsuz	4.67	67	Restorasyon	Yenileme	4.41
10	İllegal	Yasa Dışı	4.67	68	Hipotez	Varsayım	4.40

10	illegal	Yasa Dışı	4.67	68	Hipotez	Varsayım	4.40
11	Natürel	Doğal	4.67	69	İmitasyon	Taklit	4.40
12	Astronomi	Gök Bilimi	4.66	70	İtalik	Eğik Yazı	4.40
13	Sömestir	Yarıyıl	4.65	71	Asparagas	Uydurma	4.40
14	Biyografi	Öz Geçmiş	4.64	72	Blender	Karıştırıcı	4.40
15	On-Line	Çevrim İçi	4.64	73	Jenerasyon	Kuşak	4.39
16	Detay	Ayrıntı	4.64	74	Kriter	Ölçüt	4.39
17	Elastik	Esnek	4.64	75	Bodyguard	Koruma	4.39
18	Realite	Gerçeklik	4.63	76	Metot	Yöntem	4.39
19	Efor	Çaba	4.63	77	Pedagoji	Eğitim Bilimi	4.38
20	Etap	Aşama,	4.62	78	Reaksiyon	Tepki	4.38
21	Part-Time	Yarım Gün	4.61	79	Volüm	Ses Düzeyi	4.38
22	Full-Time	Tam Gün	4.61	80	Süpermarket	Büyük Mağaza	4.37
23	Gardırop	Giysi Dolabı	4.61	81	Data	Veri	4.37
24	Maksimum	En Çok	4.60	82	Makro	Büyük	4.36
25	Minimum	En Az	4.60	83	Tolerans	Hoşgörü	4.36
26	Lansman	Tanıtım	4.60	84	Ütopik	Hayalî	4.36
27	Mikro	Küçük	4.60	85	Ekstrem	Aşırı	4.35
28	Mouse	Fare	4.60	86	Şoför	Sürücü	4.35
29	Objektif	Nesnel	4.60	87	Tire	Kısa Çizgi	4.34
30	Şov	Gösteri	4.60	88	Faktör	Etmen	4.33
31	Laptop	Dizüstü	4.59	89	Kontrat	Sözleşme	4.32
32	Ekip	Takım	4.59	90	Akrobasi	Cambazlık	4.32
33	Menü	Yemek Listesi	4.58	91	Materyal	Gereç	4.31
34	Prensip	İlke	4.58	92	Aktüel	Güncel	4.31
35	Subjektif	Öznel	4.58	93	Pozisyon	Konum	4.31
36	Bariyer	Engel	4.57	94	Kreş	Çocuk Yuvası	4.3
37	Dizayn	Tasarım	4.57	95	Agresif	Saldırgan	4.3
38	Modern	Çağdaş	4.57	96	Grosmarket	Büyük Mağaza	4.29
39	Prestij	Saygınlık	4.57	97	Matador	Boğa Güreşçisi	4.29
40	Limit	Sınır	4.56	98	Mekanizma	Düzenek	4.29
41	E-Mail	Elektronik Posta	4.55	99	Poşet	Torba	4.29
42	Pozitif	Olumlu	4.55	100	Teori	Kuram	4.29
43	Volkan	Yanardağ	4.55	101	Kalite	Nitelik	4.27
44	First-Class	Birinci Sınıf	4.54	102	Melodi	Ezgi	4.27
45	Botanik	Bitki Bilimi	4.54	103	Antrenman	Alıştırma	4.27

46	Start	Çıkış	4.53	104	Mesaj	İleti	4.26
47	Garanti	Güvence	4.52	105	Rezervasyon	Ayırma	4.26
48	Egzersiz	Alıştırma	4.51	106	Global	Küresel	4.26
49	Sticker	Çıkartma	4.50	107	Stres	Ruhsal Gerilim	4.25
50	Skor	Sonuç	4.50	108	Seans	Oturum	4.24
51	Depresyon	Bunalım	4.50	109	Gala	Ön Gösterim	4.24
52	Dinamik	Canlı	4.47	110	Mikser	Çırpıcı	4.24
53	Rötar	Gecikme	4.47	111	Feodalite	Derebeylik	4.23
54	Kaos	Kargaşa	4.46	112	Popüler	Herkesçe Tanınan	4.21
55	Notebook	Dizüstü	4.46	113	Adisyon	Hesap	4.20
56	Blender	Karıştırıcı	4.45	114	Bibliyografi	Kaynakça	4.20
57	Elit	Seçkin	4.45	115	Departman	Bölüm	4.20
58	Panel	Açık Oturum	4.45	116	Transfer	Taşıma	4.20

Tablo 4'te ifade edilen veriler incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere karşılık olarak önerilen 116 kelimeyi oldukça yüksek düzeyde uygun buldukları ifade edilebilir. Kelime Kontrol Listesinde yer alan toplam kelime sayısının toplam 358 olduğu göz önüne alındığında sınıf öğretmeni adaylarının kelimelerin %32.4'ünü oldukça yüksek düzeyde uygun buldukları söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimeler arasında yüksek düzeyde uygun buldukları kelimeler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Yabancı Sözlere Karşılıklar Listesinde Yer Alan Kelimelerden Karşılığını Yüksek Düzeyde Uygun Buldukları Kelimeler

No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyen n=142	No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyen n=142
1	Stil	Üslup	4.19	62	Jüri	Seçiciler Kurulu	3.82
2	Fast Food	Hızlı Yemek	4.19	63	Organizasyon	Düzenleme	3.82
3	Editör	Yayımcı	4.18	64	İskonto	İndirim	3.81
4	Tekstil	Dokuma	4.18	65	Sezon	Mevsim	3.8
5	İnteraktif	Etkileşimli	4.18	66	Prosedür	İşlem	3.79
6	Viraj	Dönemeç	4.16	67	Pusula	Yön Belirteci	3.79
7	Avantaj	Üstünlük	4.15	68	Hacker	Bilgisayar Korsanı	3.78
8	Chat	Sanal Sohbet	4.15	69	Popülasyon	Nüfus	3.78
9	Montaj	Kurgu	4.15	70	Arşiv	Belgelik	3.77
10	Spontane	Anlık	4.15	71	Fiks Menü	Tek Liste	3.76
11	Kongre	Kurtultay	4.15	72	Direktif	Yönerge	3.76
12	Animasyon	Canlandırma	4.14	73	Rehabilitasyon	İyileştirme	3.76

13	Otokontrol	Öz Denetim	4.14	74	Nüans	İnce Ayrım	3.75
14	Enternasyonal	Uluslararası	4.13	75	Burjuva	Kent Soylu	3.75
15	Kritik	Eleştiri	4.11	76	Multimedya	Çoklu Ortam	3.74
16	Abaküs	Sayı Boncuğu	4.11	77	Anchorman	Ana Haber Sunucusu	3.74
17	Done	Veri	4.10	78	Asimilasyon	Özümleme	3.74
18	Ski	Kayak	4.09	79	Komplike	Karmaşık	3.73
19	Manifesto	Bildiri	4.05	80	Single	Tekli	3.73
20	Marina	Yat Limanı	4.05	81	Foseptik	Lağım Çukuru	3.73
21	Deşifre	Çözülmüş	4.05	82	Antet	Başlık	3.72
22	Periyot	Dönem	4.04	83	Fitness	Sağlıklı Yaşam	3.70
23	Banknot	Kâğıt Para	4.04	84	Kampüs	Yerleşke	3.70
24	Network	Bilgisayar Ağı	4.04	85	Senkroni- zasyon	Eşleme	3.69
25	Versiyon	Sürüm	4.04	86	Adaptasyon	Uyarlama	3.68
26	Misyon	Görev	4.03	87	Megastar	Başyıldız	3.67
27	Erozyon	Aşınma	4.03	88	Opsiyonel	İsteğe Bağlı	3.67
28	Motivasyon	İsteklendirme	4.02	89	Forum	Toplu Tartışma	3.66
29	Sponsor	Destekleyici	4.02	90	Rotasyon	Yer Değiştirme	3.65
30	Dekont	Hesap Belgesi	4.02	91	Brifing	Bilgilendirme	3.64
31	Marketing	Pazarlama	4.01	92	Dejenerasyon	Yozlaşma	3.64
32	Perspektif	Görünge	4.01	93	Performans	Başarım	3.63
33	Sempati	Sıcakkanlılık	4.01	94	Galaksi	Gök Ada	3.63
34	Provokasyon	Kışkırtma	4.01	95	Format	Biçim	3.62
35	Ambiyans	Hava	4.01	96	Komplo	Düzen	3.62
36	Kronometre	Süreölçer	4.00	97	Eskiz	Taslak	3.61
37	Medya	İletişim Ortamı	4.00	98	Komite	Alt Kurul	3.61
38	Aysberg	Buz Dağı	4.00	99	Entegre	Bütünleşmiş	3.61
39	Plaza	İş Merkezi	3.99	100	Font	Yazı Karakteri	3.61
40	Polemik	Söz Dalaşı	3.98	101	Anarşi	Kargaşa	3.59
41	Pinpon	Masa Tenisi	3.98	102	Manipülasyon	Yönlendirme	3.59
42	Hijyen	Sağlık Bilgisi	3.96	103	Kombine	Toplu	3.57
43	Referans	Tavsiye Mektubu	3.96	104	Alafranga	Batılca	3.56
44	Filtre	Süzgeç	3.96	105	Non-Stop	Duraksız	3.55
45	Komünikasyon	İletişim	3.95	106	Vejetaryen	Etyemez	3.55
46	Maç	Karşılaşma	3.95	107	Mantalite	Anlayış	3.54
47	Check-in	Giriş İşlemi	3.94	108	Viyadük	Köprü Yol	3.54

48	Empoze	Dayatılmış	3.94	109	Konsantrasyon	Dikkat Toplama	3.54
49	Patent	Buluş Belgesi	3.93	110	Resepsiyon	Kabul Yeri	3.53
50	Hobi	Uğraşı	3.90	111	Ataş	Tutturgaç	3.51
51	Karizma	Etkileyicilik	3.89	112	Literatür	Edebiyat	3.50
52	Eko	Yankı	3.89	113	Argüman	Kanıt	3.49
53	Spesifik	Özellikli	3.89	114	Eksper	Bilirkişi	3.48
54	Sempozyum	Bilgi Şöleni	3.88	115	Metafor	Mecaz	3.48
55	Silüet	Karaltı	3.88	116	İstatistik	Sayımlama	3.47
56	Ergonomik	Kullanışlı	3.87	117	Menajer	Yönetici	3.44
57	Operasyon	Dizi Eylem	3.85	118	Paratoner	Yıldırımavar	3.44
58	Hit	Liste Başı	3.85	119	Ambulans	Cankurtaran	3.42
59	Branş	Kol	3.84	120	Potansiyel	Gizil Güç	3.41
60	İnternet	Genel Ağ	3.83	121	Deklarasyon	Bildiri	3.41
61	Eleman	Öge	3.83	122	Rezidans	Saray Konut	3.41

Tablo 5'te ifade edilen veriler incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere karşılık olarak önerilen 122 kelimeyi yüksek düzeyde uygun buldukları ifade edilebilir. Kelime Kontrol Listesinde yer alan toplam kelime sayısının toplam 358 olduğu göz önüne alındığında sınıf öğretmeni adaylarının söz konusu kelimelerin %33.5'ini yüksek düzeyde uygun buldukları söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimeler arasında orta düzeyde uygun buldukları kelimeler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Yabancı Sözlere Karşılıklar Listesinde Yer Alan Kelimelerden Karşılığını Orta Düzeyde Uygun Buldukları Kelimeler

No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyen n=142	No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyen n=142
1	Program	İzlenec	3.39	45	Bandrol	Denetim Pulu	3.03
2	Demonstrasyon	Tanıtım Gösterisi	3.33	46	Steril	Arınık, Kısır	3.02
3	Jet Ski	Su Kızağı	3.32	47	Tabildot	Seçmesiz Yemek	3.02
4	Koleksiyon	Derlem	3.32	48	Formasyon	Biçimlenme	3.01
5	Rant	Getirim	3.32	49	Trend	Eğilim	3.01
6	Fizibilite	Yapılabilirlik	3.32	50	Kanalize	Yönlendirilmiş	2.99
7	Fotokopi	Tıpkıçekim	3.31	51	Zum	Optik Kaydırma	2.98
8	Koç	Çalıştırıcı	3.31	52	Deterjan	Artıcı	2.97
9	Koordinasyon	Eş Güdüm	3.30	53	Lokal	Yöresel	2.96
10	Rafting	Sal Yarışı	3.29	54	Atölye	İşlik	2.96

11	Stant	Sergilik	3.29	55	Ekran	Sin	2.94
12	Boks	Yum. Oyunu	3.29	56	Proses	Süreç	2.91
13	Feribot	Arabalı Vapur	3.26	57	Faks	Belgegeçer	2.91
14	Profil	Yan, Yanay	3.24	58	Stok	Yığılım	2.91
15	Dilemma	İkilem	3.24	59	Sürpriz	Şaşırtı	2.91
16	Refleks	Tepke	3.22	60	Nostalji	Gündüdedün	2.90
17	Hentbol	El Topu	3.21	61	Terapi	Tıp Tedavi	2.89
18	Kapora	Güvenmelik	3.21	62	Jeneratör	Üreteç	2.88
19	Sansür	Sıkı Denetim	3.20	63	Dezenfor- masyon	Bilgi Çarpıtma	2.87
20	Sinerji	Artı Güç	3.20	64	Kur	Düzyey	2.85
21	First Lady	Başbayan	3.19	65	Frekans	Sıklık	2.85
22	Fabrika	Üretimevi	3.18	66	Panik	Ürku	2.84
23	Estetik	Güzel Duyu	3.18	67	Navigasyon	Yolbul	2.83
24	Billboard	Duyurumluk	3.17	68	Promosyon	Özendirme	2.81
25	Lojistik	Geri Hizmet	3.16	69	Konsept	Kavram	2.81
26	Dikte	Yazdırım	3.16	70	Alakart	Seçmeli Yemek	2.81
27	Plaket	Onurluk	3.16	71	Terör	Yıldırı	2.79
28	Projektör	İşıldak	3.15	72	Blöf	Kurusıku	2.79
29	Joy-Stick	Kum.Kolu	3.15	73	Aroma	Hoş Koku	2.78
30	Korelasyon	Bağıntı	3.15	74	Strateji	İzlem	2.77
31	Liste	Dizelge	3.14	75	Rafineri	Aritimevi	2.76
32	Empati	Duygudaşlık	3.14	76	Propaganda	Yaymaca	2.75
33	Almanak	Yıllık	3.14	77	Konteyner	Taşımalık	2.75
34	Amblem	Belirtke	3.14	78	Kontrast	Karşıit	2.72
35	Depozito	Güven Akçesi	3.13	79	Self-Servis	Seçal	2.72
36	Enformatik	Bilişim	3.13	80	Bateri	Davul	2.72
37	Üniter	Merkeziyetçi	3.12	81	Likit	Sıvı, Nakit	2.71
38	Link	İlişim	3.11	82	Anekdöt	Hikâyecik	2.71
39	Grafik	Çizge	3.09	83	Şarj	Yükleme	2.70
40	Parazit	Asalak	3.06	84	Dart	Oklama	2.68
41	Ritim	Dizem	3.06	85	Ajitasyon	Körükleme	2.63
42	Simülasyon	Benzetim	3.04	86	Gurme	Tatbilir	2.63
43	Fabl	Öykünce	3.04	87	Alfabe	Abece	2.63
44	Dijital	Sayısal	3.03	45	Bandrol	Denetim Pulu	3.03

Tablo 6’da ifade edilen veriler incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere karşılık olarak önerilen 45 kelimeyi orta düzeyde uygun buldukları ifade edilebilir. Kelime Kontrol Listesinde yer alan toplam kelime sayısının toplam 358 olduğu göz önüne alındığında sınıf öğretmeni adaylarının söz konusu kelimelerin %24.6’sını orta düzeyde uygun buldukları söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılık olarak önerilen kelimeler arasında düşük düzeyde uygun buldukları kelimeler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Yabancı Sözlere Karşılıklar Listesinde Yer Alan Kelimelerden Karşılığını Düşük Düzeyde Uygun Buldukları Kelimeler

No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyey n=142	No	Yabancı Söz	Türkçe Karşılık	Düzyey n=142
1	İrrasyonel	Us Dışı	2.57	18	Logo	İmlek	2.31
2	Abone	Sürdürümcü	2.57	19	Kategori	Ulam	2.28
3	Sensör	Duyarga	2.54	20	Afiş	Ası	2.25
4	Klasik	Kökleşik	2.54	21	Çip	Yonga	2.25
5	Ekspres	Özel Ulak	2.49	22	Voleybol	Uçan Top	2.23
6	Telekomünikasyon	Uz İletişim	2.48	23	Enerji	Erke	2.23
7	Futbol	Ayak Topu	2.47	24	Fobi	Yılgı	2.21
8	Raket	Vuraç	2.47	25	Maskot	Uğurluk	2.21
9	Holding	Ana Ortaklık	2.45	26	Duayen	Aksakal	2.17
10	Fenomen	Olay	2.42	27	Gag	Gülüt	2.16
11	Klip	Görümsetme	2.42	28	Light	Yeğni	2.16
12	Aperitif	Ön içki	2.41	29	Slayt	Saydam	2.14
13	Badminton	Tüytöp	2.36	30	Tribün	Sekilik	2.14
14	Barkod	Çizgi İm	2.36	31	Lobi	Dalan	2.10
15	Tenis	Alan Topu	2.35	32	Basketbol	Sepet Topu	2.05
16	Klasör	Sıralaç	2.35	33	Arma	Ongun	2.02
17	Fanatik	Bağnaz	2.33	34	Logo	İmlek	2.31

Tablo 7’de ifade edilen veriler incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere karşılık olarak önerilen 34 kelimeyi düşük düzeyde uygun buldukları ifade edilebilir. Kelime Kontrol Listesinde yer alan toplam kelime sayısının toplam 358 olduğu göz önüne alındığında sınıf öğretmeni adaylarının söz konusu kelimelerin %9.5’ini düşük düzeyde uygun buldukları söylenebilir.

4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kelime Listesinde Yer Alan Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklarını Kullanıp Kullanmayacaklarına İlişkin Görüşleri

Sınıf öğretmeni adaylarının kelime listesinde yer alan yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin görüşleri Tablo 8’de ifade edilmiştir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kelime Listesinde Yer Alan Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklarını Kullanıp Kullanmayacaklarına İlişkin Görüşleri

Düzye	Katılımcı Sayısı	Kelime Sayısı	Yüzde	Aralık
Çok Düşük	142	12	3.35	1.00 – 1.80
Düşük	142	58	16.20	1.81 – 2.60
Orta	142	81	22.63	2.61 – 3.40
Yüksek	142	122	34.08	3.41 – 4.20
Çok Yüksek	142	87	24.30	4.21 – 5.00
Toplam	142	358	100.00	

Tablo 8’de ifade edilen bulgular incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının Kelime Kontrol Listesinde yer alan Türkçe karşılıkların 12’sini (%3.4) çok düşük düzeyde, 58’ini (%16.2) düşük düzeyde, 81’ini (22.6) orta düzeyde, 122’sini (%34.1) yüksek düzeyde ve 87’sini (%24.3) çok yüksek düzeyde kullanabileceklerini belirtmektedirler. Bu bulgu, Türk Dil Kurumu tarafından sunulan Türkçe karşılıkları sınıf öğretmeni adaylarının genel olarak kullanacaklarına yönelik olumlu tutum geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarına ilişkin görüşleri ve tutumları belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul düzeyinde sıklıkla kullanılan kelimelerin bulunduğu Kelime Kontrol Listesi aracılığıyla yabancı sözlere Türkçeye olan etkileri, sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Buna ek olarak sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını uygun bulma düzeyleri ve Türkçe karşılıkları kullanıp kullanmayacaklarına dair tutumları belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adayları dile yerleşen yabancı sözlere Türkçeyi olumsuz etkilediğini belirtmektedirler. Yine bu doğrultuda, sınıf öğretmeni adayları yabancı sözlere Türkçe karşılık üretmenin ve yabancı sözlere yerine Türkçe karşılıkları kullanmanın oldukça önemli olduğunu düşünmektedirler. TDK’nin yabancı sözlere Türkçe karşılık önerilerini de genel olarak uygun buldukları, yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını tercih etmede olumlu bir tutum geliştirdikleri ve Türkçeyi korumaya yönelik tutumlarının da oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak diğer taraftan, sınıf öğretmeni adaylarının TDK’nin yabancı sözlere Türkçe karşılık önerilerini yeterince takip etmedikleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçeyi korumaya yönelik

tutumlarının olumlu ve yüksek olmasına rağmen Türkçe karşılıkları yeterince takip etmiyor olmaları öğretmen adaylarının TDK'nin bu konudaki çalışmalarından yeterince haberdar olmayışlarından kaynaklanmış olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye geçiş nedenlerini, çoktan aza doğru olmak üzere, batılılaşma, sosyal medya ve internet, kültürel etkileşim, özentî, karşılığın olmaması, buluşlar, bilinçsizlik, küreselleşme, asimile ve siyaset kavramları ile açıkladığı söylenebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçeye yabancı sözlerin geliş nedenlerini yoğun olarak batılılaşma, sosyal medya ve internet, kültürel etkileşim ve özentî kavramları ile açıkladığı ifade edilebilir. Bu sonuç, yapılan pek çok çalışmanın sonuçları ile tutarlık göstermektedir. Öğretmen adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin görüşlerinin incelendiği pek çok araştırmanın sonuçlarında benzer ifadelerin yer aldığı görülmektedir (Göçer, 2013; Kolaç, 2008; Şahin, Gürlek ve Kana 2013; Şenyuva, Ertüzün, Turhan ve Demir, 2017). Bu durum sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlerin Türkçeye geçiş nedenlerine ilişkin farkındalık geliştirdiklerinin göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmeni adaylarının Kelime Kontrol Listesinde yer alan Türkçe karşılıkların yaklaşık %90'ını (358 kelimenin 324'ü) orta, yüksek ve çok yüksek düzeyde uygun bulmaktadırlar. Bu sonuç, TDK tarafından sunulan Türkçe karşılıkların sınıf öğretmeni adayları tarafından genel olarak uygun bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Buna ek olarak sınıf öğretmeni adaylarının Kelime Kontrol Listesinde yer alan Türkçe karşılık önerilerinin yaklaşık %80'ini kullanmaya yönelik orta, yüksek ve çok yüksek düzeyde olumlu tutum geliştirdikleri görülmektedir. Bu sonuç, Türk Dil Kurumunca önerilen Türkçe karşılıkları kullanmaya yönelik sınıf öğretmenlerinin genel olarak olumlu tutum geliştirdiklerini göstermektedir. Ancak, Uzuner Yurt ve Aktaş (2016) tarafından yürütülen çalışmada öğretmen adaylarının kitle iletişim araçlarında karşılaştıkları yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarını bilme düzeyleri incelenmiş, sonuç olarak Türkçenin kullanımı konusunda öğretmen adaylarının yabancı kökenli sözlerin Türkçe karşılıklarını tercih etme noktasında yeterli duyarlılığı ve hassasiyeti göstermedikleri belirlenmiştir. Yapılan pek çok çalışmanın sonuçları arasında da yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarını bilme düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir (Akçay, 2013; Temur ve Vuruş, 2009; Yiğit ve Karaduman, 2011). Bu çalışmada ise öğretmen adaylarının yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarını kullanmaya yönelik olumlu tutum geliştirdikleri belirlenmiştir. İlgili araştırmalarda öğretmen adaylarının yabancı sözlerin Türkçe karşılıklarını bilme düzeylerinin düşük tespit edilmiş olması, bu çalışmada ise sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe karşılıkları kullanmaya yönelik olumlu tutum geliştirmiş olduklarının belirlenmiş olması, öğretmen yetiştirme lisans programlarında bu olguya yeterince yer verilmediğinin bir göstergesi olarak

değerlendirilebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe karşılıklara yönelik geliştirmiş oldukları farkındalık TDK'nin bu konuda yapmış olduğu çalışmaların etkili olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının yabancı sözlere Türkçe karşılıklarını öğrenmesi için uygulanacak programlar, gelecekte çocukların kelime dağarcığında yabancı sözlere yerine Türkçe karşılıkların yer edinmesi için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Bu gerekçeyle, hali hazırda yabancı sözlere Türkçe karşılıklarına olumlu tutum geliştirmiş olan sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe karşılıkları hayatlarında canlı bir şekilde kullanmaları için lisans programında öğretmen adaylarının Türkçe karşılıkları kullanmalarını sağlayacak içeriklere, etkinliklere ve çalışmalara yer verilmesi gerekmektedir.

Etik Beyan

“Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklarına Yönelik Bir İnceleme: Sınıf Öğretmeni Adayları Türkçe Karşılıklar Hakkında Ne Düşünüyor?” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

A Review Of The Turkish Equivalents Of Foreign Words: What Do Preservice Elementary School Teachers Think About The Turkish Equivalents?*

*Burak Delican***

Introduction

The emerging cultural, scientific, and other developments characteristic to the entire information and communication age have a tremendous influence on language. In this interaction process, different languages exchange words with other languages in different proportions. The primary reasons that words enter a language from another are: (i) rapidly produced technology, (ii) information, economic, social, political, and cultural relations with other societies using different languages, (iii) translations of works written in other languages, and (iv) an admiration for foreign languages (Turkish Language Society [TLS], 2013). With regard to the vocabulary present in local dialects, historical texts and contemporary Turkish dialects, the Turkish Language Society (TR: Türk Dil Kurumu [TDK]) proposes Turkish equivalents for foreign words entering the language in order to preserve the syntactic qualities and general structure of Turkish. There are many educational objectives devoted to support children's vocabulary in the Turkish language curriculum (1-8) and developing a positive attitude toward Turkish is among the main objectives of Turkey's Ministry of National Education (MoNE). Elementary school teachers employ diverse methods, techniques, and strategies in the process of literacy teaching and Turkish education to develop students' vocabulary. At the same time, pupils learn new words during every lesson, particularly Turkish lessons (Başoğlu, Kaplan & Okur, 2014; İpek, 2006; Ertem & Akyüz Aru, 2014; Karadağ & Kurudayıoğlu, 2005; Özalp, 2011;

* Part of this research was presented at the 6th Yıldız Social Sciences Symposium on December 12 - 13, 2019, Yıldız Technical University, Istanbul.

** Assistant Professor, Tokat Gaziosmanpaşa University, burakdelican@gmail.com ORCID: 0000-0003-3187-0001

Yağcı, Katrancı, Erdoğan, & Uygun, 2014; Yazanoğlu, 2015). The words acquired through listening, speaking, reading, writing, and visual reading activities conducted within this period make a significant contribution to the student's vocabulary. The inclusion of these words by their Turkish equivalents for children from early ages is an important development for usage in community life of the words proposed by TDK for the foreign words. Elementary school teachers play an integral role in this progress. Elementary school teachers using the words proposed by Turkish Language Society instead of their foreign counterparts during their lessons—especially while teaching literacy teaching and Turkish education—is an important step to ensure that children include these words to their vernacular.

Methodology

This study aims to portray preservice elementary school teachers' opinions on the Turkish equivalents of foreign words. To this end, we employed a mixed research method in which qualitative and quantitative data are presented side by side. A total of 142 preservice elementary school teacher studying at Sivas Cumhuriyet University composed the study group.

Findings

During research, the participants expressed their opinions on how foreign languages influence Turkish, the suitability of Turkish equivalences proposed by the Turkish Language Society for foreign words, and whether they intend to use these words in the future. Data were collected through a survey form and Word Check List. The results reveal that the participant preservice elementary school teachers believe that the words that have entered Turkish have had a negative effect on the language and that it is of great importance to coin and use Turkish equivalents instead. The participant preservice elementary school teachers were of the opinion that the Turkish language should be preserved.

Results, Conclusion, and Discussion

Just as the participant preservice elementary school teacher believed that foreign words entering Turkish affect it negatively, they also think that it is essential to produce and use Turkish equivalents instead. Furthermore, they believed the Turkish equivalents proposed by TDK e generally suitable, had a positive attitude toward using Turkish equivalents, and had a profound desire to preserve the Turkish language. That said, however, the participant preservice elementary school teacher did make sufficient use of the words proposed, possibly because they were not adequately informed about TDK's works in this regard. The research found that the participants believed that the main reasons, respectively explaining why foreign words enter Turkish are: westernization, social

media and the Internet, cultural interaction, zanyism, a lack of equivalents, inventions, incomprehensibility, globalization, assimilation, and political factors. This finding is consistent with those of several other studies (Göçer, 2013; Kolaç, 2008; Şahin, Gürlek, & Kana 2013; Şenyuva, Ertüzün, Turhan & Demir, 2017). This can be considered an indicator that elementary school teacher candidates have developed an awareness regarding the reasons why foreign words enter Turkish.

We found that the participant elementary school teachers developed a generally positive attitude toward using the equivalents proposed by TDK. In a study by Uzuner Yurt and Aktaş (2016), however, preservice teachers' knowledge of Turkish equivalents for the foreign words they see in mass media was analyzed. As a result, they found that the preservice teachers did not exhibit sufficient sensitivity or awareness to use The Turkish equivalents instead. It was also determined that among many research results, knowledge levels of foreign words' Turkish equivalents are quite low (Akçay, 2013; Temur & Vuruş, 2009; Yiğit & Karaduman, 2011). As for the current study, we found that teacher candidates developed a positive attitude toward using Turkish words as opposed to their foreign counterparts. The fact that preservice teachers' knowledge of Turkish equivalents was low in related studies and that elementary school teacher candidates had a positive attitude toward using Turkish equivalents may be the result of not having included this issue in undergraduate teacher training programs. The awareness that preservice elementary school teacher developed toward Turkish equivalents indicates that TDK initiatives are effective in this regard. Accordingly, the programs to be applied for preservice teachers and elementary school teachers to learn Turkish equivalents are considered an important step to ensure that the Turkish equivalents gain a seat in children's minds instead of foreign words in the future. On these grounds, there must be content, activities, and studies to encourage the use of Turkish equivalents in undergraduate programs for preservice elementary school teacher to use these equivalents instead of foreign words in their daily lives.

Kaynakça/References

- Akçay, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin çeşitli değişkenlerden açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 1-19.
- Aslan, C. (2006). Türkçe ders kitaplarında "Türkçe olmayan sözcükler" in kullanımı üzerine bir inceleme. *Dil Dergisi*, (133), 7-19.
- Başoğlu, N., Kaplan, T. ve Okur, A. (2014). İlköğretim birinci kademede sözcük öğretimi ile ilgili çalışmaların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 50-65.
- Creswell, J.W. (2014). *Research design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (4th ed.)*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.

- Dağlı, H. (2019). Cumhuriyet döneminde başlayan yabancı dillerden yapılan ödünçlemeler üzerine bir araştırma. *Kent Akademisi*, 12(4), 884-891.
- Ertem, I. S. ve Akyüz Aru, S. (2014). Türkçe ders kitaplarında kelime hazinesini geliştirmeye yönelik planlamanın incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 9(3), 153-171.
- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarına göre Türkçenin güncel sorunları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 491-515.
- İpek, N. (2006). *İlköğretim çağı çocuklarında kelime dağarcığı gelişimi* (Yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, Ö. ve Kurudayıoğlu, M. (2005). 2005 Türkçe programına göre hazırlanmış ilköğretim birinci kademe Türkçe ders kitaplarının kelime hazinesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 423-436.
- Keklik, S. (2011). Türkçede on bir yaşına kadar çocuklara öğretilmesi gereken, birleşim gücü yüksek ilk bin kelime. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 2(4), 80-95.
- Kolaç, E. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının anadilimizin yaşadığı sorunlara ilişkin farkındalıkları, görüş ve önerileri. *Journal of International Social Research*, 1(5), 185-203.
- Korkmaz, Z. (2002). Türk diline gönül verenler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1-11.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2019). *Türkçe Dersi (1-8) Öğretim Programı*. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663> adresinden 11.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Özalp, B. (2011). *İlköğretim 1. ve 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin kelime sayısının kişisel kelime servetine katkısının değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özkan, F. ve Musa, B. (2004). Yabancı dillerin Türkçenin söz dizimi üzerindeki etkisi. *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 95-139.
- Şahin, E. Y., Gürlek, M. ve Kana, F. (2013). Öğretmen adaylarının Türk dilinin sorunları üzerine düşünceleri: bir durum çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 8(9) 252 – 285.
- Şensoy, F. (2006). *Medya ve iletişim yolu ile Türkçeye girmiş yabancı sözcükler* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Şenyuva, E., Ertüzün, F., Turhan, K. ve Demir, N. (2017). Türk diline ilişkin sorunlar, çözüm önerileri ve Türkçe bilinci: kuşaklararası karşılaştırma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(3), 1384-1397.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 161-180.
- Temur, T. ve Vuruş, N. (2009). İnternet genel ağ ortamında Türkçenin kullanımına ilişkin bir çözümleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 232-244.
- Turgut Şahin, E. (2008). *Türk dilindeki İngilizce kelimeler*. (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Türk Dil Kurumu [TDK], (2015). *Yabancı Sözlere Türkçe Karşılıklar Kılavuzu*. <http://tdk.gov.tr/icerik/diger-icerikler/yabanc-soezlere-karliklar-klavuzu/> adresinden 11.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

- Uzunuer Yurt, S. U. ve Aktaş, E. (2016). Öğretmen adaylarının yabancı sözcüklerin Türkçe karşılıklarını bilme düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 166-186.
- Yağcı, E., Katrancı, M., Erdoğan, Ö. ve Uygun, M. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kelime öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve kullandıkları yöntem-teknikler. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 2(4), 31-45.
- Yazanoğlu, G. (2011). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinde kelime dağarcığı gelişimin ilk okuma yazma başarısı ve sosyoekonomik düzey ile ilişkisi (Şirnak ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yılmaz, R. (2010). *Farklı sosyokültürel seviyelerdeki 6 yaş grubu çocukların kelime dağarcıklarının, anne baba tutumları açısından incelenmesi (Aydın ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Yiğit, M. S. ve Karaduman, A. (2011). Eğitim fakültesi öğretmen adaylarının bilgisayar nand *Economic Sciences (IJSES)*, 1(1), 15-23.
- Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], (2017). *Yüksek öğretim program atlası*. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10183> adresinden 11.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Zengin, E. (2017). Türkçenin diğer dillerle etkileşimi ve sonuçları. *Journal of International Social Research*, 10(52) 293 – 300